

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande avseende Ds 2017:25 – Nya ungdomspåföljder.

Brottsofferjouren Sverige är överlag positiva till utredningens förslag men vill gärna lämna följande kommentarer.

Som utredningen konstaterar finns idag brister och luckor i det nuvarande påföljdssystemet som förslaget ämnar rätta till. Framförallt lyfts fram att de nya påföljderna innebär att barn inte ska behöva dömas till vuxenpåföljder och höga bötesstraff, något som Brottsofferjouren Sverige välkomnar.

Utredaren skriver att "Syftet är att det för en person under 18 år i princip alltid ska finnas en tillämplig ungdomspåföljd som är tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens allvar och den unges tidigare brottslighet." Brottsofferjouren Sverige anser att det tydligare bör framgå att man syftar på personer mellan 15 till 18 år.

Utredaren föreslår att verkställighetsinnehållet ska utarbetas i samråd och samförstånd med den unge vilket går i linje med artikel 12 från Barnkonventionen (som säger att "Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikt ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad."). Dock konstaterar utredaren vidare att den unge inte måste samtycka till åtgärderna och till detta ställer sig Brottsofferjouren Sverige tveksam. Frågan att ställa sig är vilken effekt påtvingade behandlande inslag får, i relation till ömsesidigt överenskomna?

Barnombudsmannen har redan 2005 (Diarieumnummer:9.1:0092/05) konstaterat att bötesstraff för barn och unga som inte har en egen inkomst bör slopas och ersättas av andra straffpåföljder. Skadestånd är den vanligaste orsaken till att barn finns i Kronofogdens register, en majoritet av skulderna är brottsrelaterade och kan handla om skadestånd, böter eller den avgift man får betala till brottsofferfonden. Givet att en ung lagöverträdare hamnar i Kronofogdens register konstaterar Brottsofferjouren Sverige att en sådan situation redan tidigt i livet skapar utmaningar för en välordnad situation senare i livet. Brottsofferjouren Sverige ställer sig därför tveksam till att påföljden finns kvar i förslaget.

Brottsofferjouren Sverige ställer sig positiv till att för både ungdomstillsyn och ungdomsövervakning utses kontaktpersoner som den unge lagöverträdaren ska hålla regelbunden kontakt med. Det Brottsofferjouren Sverige vill understryka är vikten av att dessa kontaktpersoner är lämpliga för uppdraget. För koordinators roll lämnar utredaren en konkret kravprofil och konstaterar att det bör ställas höga krav på personens erfarenhet och kompetens, detta ställer sig Brottsofferjouren Sverige sig positiv till. För stödpersonen lämnas dock större utrymme sett till kvalifikationer, här ska socialnämnden utse en person som anses lämplig med hänsyn till omständigheterna, men mer konkret än så blir inte utredaren. Att socialnämnden utser en person som ska stå för stora delar av det behandlande inslaget för den unga lagöverträdaren ställer stora krav på att nämnden gör ett gediget arbete i bedömningen av stödpersonen. Om detta arbete brister riskerar det att i slutänden påverka kvaliteten i de behandlande inslagen och därmed i förlängningen risken för återfall för lagöverträdaren.

Utredaren skriver att den unge skall delta i en inledande verkställighetsplanering, samt att planeringen i sig skall utgöra en omfattande och allsidig kartläggning av den unges förhållanden. Brottsofferjouren Sverige anser att det är viktigt att en sådan verkställighetsplanering skall vara proportionerlig i förhållande till ändamålet med utövningen ifråga.

Sven-Erik Alhem
Förbundsordförande

Fredrik Mellqvist
Vice generalsekreterare

I arbetet med detta remissvar har Olle Cox, verksamhetsutvecklare barn och unga, på Brottsofferjouren Sverige varit specialföredragande. Mattias Ring och Viveka Bonde i Brottsofferjourens Sveriges förbundsstyrelse har också deltagit i arbetet.